

Λόγος Α΄, (Μέρος 1ο), Αγίου Μαξίμου Γραικού Λόγοι, Τόμος Α΄

[Αφιερώματα](#) / [Άγιος Μάξιμος ο Γραικός](#)

Λόγος Α΄, Λόγος ψυχωφελής: Ο νους ομιλεί με την ψυχή. Επίσης λόγος περί απληστίας (Μέρος 1ο)

Γιατί, ψυχή μου αγαπημένη, λησμονούμε την δόξα και την ευδαιμονία των επουρανίων στεφάνων, με τους οποίους ο Χριστός, ο Βασιλεύς των πάντων, υπόσχεται να στεφανώσει όσους με ανδρεία ανθίστανται στους ασώματους εχθρούς; Γιατί δεν αφιερώνουμε τον νου μας σε εκείνον τον θείο σκοπό, για τον οποίο μας δημιούργησε ο Θεός κατ' εικόνα Του, αλλά σαν τα άλογα ζώα ξοδεύουμε ολόκληρη την ζωή μας ικανοποιώντας την γαστέρα μας; Γιατί, ψυχή μου, αφού είμαστε πλασμένοι για να κληρονομήσουμε τα επουράνια αγαθά, μένουμε απερίσκεπτα στα επίγεια; Εικόνα Θεού είμαστε, και επομένως πρέπει να επιδιώκουμε να αναχθούμε στο αρχέτυπο αγαθό. Να ξέρεις όμως ότι, τότε συμπεριφέρεσαι σύμφωνα με το Αρχέτυπό σου, με το οποίο πρέπει να ομοιωθείς πραγματικά, όταν επιμελώς και ως την τελευταία σου πνοή βαδίζεις στην ζωή σου σύμφωνα με τις θείες εντολές Του· καθώς επίσης και όταν απαρνηθείς εντελώς τις εμπαιθείς επιθυμίες της σάρκας και ξεριζώσεις από την καρδιά σου το ψέμα, τον δόλο και τον φθόνο. Ας αγαπήσουμε λοιπόν στο καθετί την αλήθεια, την δικαιοσύνη, την ακακία και τον αγιοπρεπή βίο. Διαφορετικά, ας μην ονομάζει κανείς τον εαυτό του εικόνα του Θεού, εφόσον δεν έχει αποκτήσει το κάλλος του Αρχετύπου.

Δημιουργηθήκαμε επάνω στην γή για να γίνουμε ζηλωτές του αθανάτου κάλλους και να συνομιλούμε μυστικά με τον Θεό. Οφείλουμε να γνωρίσουμε, ψυχή μου, το ύψος της δόξας μας, ώστε με την ανόητη συμπεριφορά μας, να μην μοιάσουμε με τα άλογα ζώα. Δεν θα έχουμε το ίδιο τέλος εμείς και αυτά, ψυχή μου, όπως δεν έχουμε την ίδια εικόνα. Αυτά σκύβουν πάντοτε προς τα κάτω και μέλημά τους είναι να γεμίζουν συνεχώς την κοιλιά τους με της γής την βλάστηση. Αντίθετα ο πάνσοφος Δημιουργός έπλασε με ύψιστο κάλλος, ψυχή μου, ακόμη και την μορφή του σώματός μας.

Δεν θα μιλήσω για τα άλλα χαρίσματά σου, ψυχή μου, με τα οποία κοσμήθηκες θεοπρεπώς και τα οποία μας φανερώνουν ξεκάθαρα ότι πατρίδα μας είναι ο

Ουρανός και έτσι μπορούμε να καυχώμεθα ότι Πατέρα μας έχουμε τον ίδιο τον ύψιστο Θεό. Γι' αυτό πρέπει να προσπαθούμε να κατευθύνουμε τον νου μας υψηλά, όπου και ο Πατέρας μας και η κατοικία μας. Ο Ύψιστος μας αποκαλεί παιδιά Του. Γιατί όμως ως άνθρωποι χάνουμε την δόξα και απομακρυνόμαστε από την θεία ζωή[1]; Ας δοξάζουμε λοιπόν τον Ύψιστο στην γή, για να μας στολίσει με στεφάνους στον ουρανό. Ας δοξάζουμε τον Ύψιστο με όλη την καρδιά μας, με την αταλάντευτη τήρηση των εντολών Του· ας επιμένουμε με ζήλο στο δώρο της αιωνίας ζωής· ας μισήσουμε με όλη μας την καρδιά καθετί αισχρό και ας αποτινάξουμε από τον τράχηλό μας τον ζυγό της υποδουλώσεως στα πάθη· ας σταθούμε ψηλά στο στερέωμα της ελευθερίας, την οποία είχες λάβει ως δώρο, ψυχή μου, πριν περιπέσεις στην εξουσία του ολεθρίου δαίμονα, όταν, στερημένη από την αθάνατη δόξα σου, ομοιώθηκες με τα άλογα κτήνη[2]. Κάποτε γευόσουν με θάρρος πρόσωπο με πρόσωπο τις θεϊκές συνομιλίες με τον Δημιουργό σου. Προσπάθησε λοιπόν να φθάσεις πάλι στην δόξα αυτή με το θεοπρεπές ήθος της ευσεβείας.

Πόσο χρόνο ακόμη, ψυχή μου, θα είμαστε δούλοι των σαρκικών ηδονών, το τέλος των οποίων είναι «το σκουλήκι πού δεν πεθαίνει και το πύρ πού δεν σβήνει»[3]; Έως πότε κυνηγώντας το υπαρκτό ως κάτι θετικό, θα γοητεύεται ο νους μας από δελεαστικές σκέψεις; Έως πότε θα αγαπάμε ακόρεστα το νόστιμο φαγητό, σαν να ήταν αυτό καθαυτό μία ατελείωτη ευδαιμονία; Έως πότε θα μας δελεάζει η κενή δόξα, θα μας ευχαριστεί το χρυσάφι και θα μας μολύνει η ακολασία; Ψυχή μου, η παρούσα ζωή δεν είναι σταθερή, δεν έχει μέσα της τίποτα ορθό, είναι γεμάτη από στενοχώριες και ψεύδη. Η δόξα και η κάθε είδους καλοφαγία, ο πλούτος και η επιδίωξη της ομορφιάς περνούν σαν τα λουλούδια της άνοιξης και εξαφανίζονται. Να λοιπόν δοξάστηκες, έφαγες καλά, κατέκτησες ένδοξες νίκες, έζησες πολλές δεκαετίες· αλλά ύστερα από όλα αυτά τι; Τα σκουλήκια, η σήψη, η απαίσια δυσοσμία και τα ατελείωτα βάσανα της κολάσεως.

Τί όφελος από αυτά τα αγαθά μπορείς να περιμένεις, ψυχή μου, μετά τον θάνατο, αν μας περιμένει τέτοια καταστροφή; Μήπως δεν εξαφανίζονται όλα αυτά σαν όνειρο και καπνός; Μήπως δεν διασκορπίζονται σαν το φύσημα του αέρα; Αν και εσύ, ψυχή μου, έπεφτες μετά τον θάνατο σε ανυπαρξία σαν τα άλογα όντα και δεν επρόκειτο να απολογηθείς μπροστά στον Κριτή και Βασιλέα των πάντων για τις πράξεις και τις σκέψεις σου, τότε δεν θα ήταν αμαρτία η απόλαυση των εφήμερων αγαθών, επειδή η ζωή σου θα διαρκούσε μόνο ως τον τάφο. Εφόσον όμως δημιουργήθηκες αθάνατη, λογική, άφθαρτη εις τον αιώνα και κατ εικόνα Θεού, έχεις μέσα σου την γνώση των ιδιοτήτων του Αρχετύπου σου. Αυτή η γνώση σε κάνει να υπερτερείς από τα άλογα όντα και να είσαι κατά τον λόγο του Θεού, πού όμως δεν τον ετήρησες όπως πρέπει, αγιοτάτη κατοικία του Ύψιστου. Γι' αυτό και

πρέπει να απορρίψεις καθετί πού μετά τον θάνατο δεν θα σε ακολουθήσει, όπως τον πλούτο, τις κακές επιθυμίες, την αδηφαγία, την απόλαυση από τα ποτά, την εφήμερη δόξα, την οκνηρία, την υπερηφάνεια και το θράσος αυτής της ακόλαστης ζωής, καθώς και όλην αυτήν την ματαιότητα, και να επιζητήσεις τις αντίθετες προς αυτά αρετές. Έχοντας ως αλάνθαστη διδασκαλία τον φόβο του Θεού, με θερμότατο ζήλο και νηφάλια πάντοτε σκέψη να ακολουθείς το θείο σου Αρχέτυπο.

Αν πράγματι επιθυμείς να αξιωθείς της θείας Του δόξας και να γευθείς την λαμπρή μακαριότητα της νοητής ομορφιάς και να ονομάζεσαι δούλη του ουράνιου Πατέρα, τότε να στρέφεις αδιάκοπα προς τον Βασιλέα σου Ιησού και να προσεύχεσαι σε Αυτόν. Και με την γή, την οποία δεν επισκέπτονται οι κακές και άλογες σκέψεις, δηλαδή με την σάρκα την εξαντλημένη από την ξηροφαγία και την εξαγνισμένη από τα πάθη, να παρουσιάζεις, ψυχή, στον βασιλεύοντα εν υψίστοις, για να δείς την θεία δόξα Του όπως ψάλλει ο θεόπνευστος ψαλμωδός, και τότε «ως εκ στέατος και πιότητος εμπλησθήσεται η ψυχή σου, και χείλη αγαλλιάσεως αινέσει το στόμα σου»[4], ενώ τα ολέθρια δαιμόνια, πού ζητούν πάντοτε την καταστροφή σου, «εις μάτην εξήτησαν την ψυχήν σου, εισελεύσονται εις τα κατώτατα της γής. Παραδοθήσονται εις χείρας ρομφαίας»[5].

Να μην προτιμάς απερίσκεπτα, ψυχή μου, τα φθαρτά από τα αιώνια ουράνια αγαθά, για να μην πάθεις αυτό πού είπε ο Μαιονίδας[6] Όμηρος: «Ο ανόητος τότε συνέρχεται, όταν πάσχει από δεινά και δεν έχει την δυνατότητα να βοηθήσει τον εαυτό του». Η επίτευξη της αρετής πρέπει να γίνει σε αυτήν την ζωή, εδώ όπου άλλοτε πάθαμε την φοβερή πτώση και όπου πάντοτε στέκονται αντιμέτωποι ενώπιόν μας οι εχθροί, με τους οποίους, αν πολεμήσουμε ανδρείως, θα φθάσουμε με χαρά στην ωραία πατρίδα μας, στον παράδεισο πού έκτισε ο Θεός. Κύριος σκοπός μας πρέπει να είναι πάντοτε ένας και μόνος· να εργαζόμαστε με χαρά ως τον θάνατό μας για την δόξα του Θεού. Αυτόν τον καλό άθλο ορίζει Εκείνος, πού ο ίδιος είναι δωρητής και φύλακας της ζωής. Εκείνο πού όντως αποτελεί την μόνη και γλυκύτερη αγαλλίαση είναι να ζεί στην καρδιά μας η θεία αγαθότητα. Η αλάνθαστη και σταθερή πίστη συνίσταται στο να εκφράζουμε την ελπίδα μας κάνοντας καλές πράξεις. Μετά τον θάνατό μας μας ακολουθεί συνήθως η περιουσία πού αποκτήθηκε χάρη στον ζήλο μας για τις θείες αρετές. Η μόνη σοφία και αληθινή τέχνη είναι να νικούμε πάντοτε τα ανόητα πάθη μας. Υπάρχει ένας μόνο αληθινός πλούτος, ο πνευματικός, πού χαρίζει ο Βασιλέας Χριστός στους φίλους Του. Όλα τα άλλα δεν είναι σοβαρά και ευφραίνουν μόνο προσωρινά την καρδιά, αλλά έπειτα ακολουθούν τα αιώνια βάσανα της κολάσεως.

Ας μή μας παραπλανήσουν λοιπόν, ψυχή μου, τα μάταια σοφίσματα των δούλων της σάρκας, αλλά ας διάγουμε με μεγάλο ζήλο απαθή ζωή με σωφροσύνη και

αξιοπρέπεια. Ένας καθρέπτης καλυμμένος με παχύ στρώμα σκόνης δεν μπορεί να υποδεχθεί την λάμψη του ήλιου και η σοφή ψυχή που υποδουλώθηκε στα αισχρά σαρκικά πάθη δεν δέχεται τις ακτίνες του ανεσπέρου φωτός. Έτσι η στερημένη από το φως ψυχή δεν διαφέρει σε τίποτα από τα άλογα ζώα, επειδή η ομορφιά της δεν προέρχεται από τον θερμό ζήλο της προς τον Θεό. Αυτό, ψυχή μου, πρέπει να επιδιώκουμε με όλη την καρδιά μας, επειδή όλα τα άλλα που υπάρχουν στην γή είναι σάπια και ψεύτικα, μάταια και φευγαλέα. Όπως είναι αταίριαστο να υφαίνει κανείς μαλλί σε χρυσό αργαλειό η να διακοσμεί χρυσή εικόνα με χαλκό, έτσι είναι αισχρό για όσους φέρουν το όνομα του Χριστού να μαιίνουν το σώμα τους με τα ολέθρια πάθη της σάρκας.

Ο Χριστός είναι Βασιλέας πάναγνος, πάγκαλος και πανάγιος, και όσοι Τον ακολουθούν άγιοι επίσης. Όσοι πάλι δεν είναι, μοιάζουν με εκείνους που κυνηγούν ματαίως ένα κοπάδι υσιπετών αετών, και κανείς από αυτούς που δεν έχουν αγιότητα δεν θα δει τον Θεό, όπως σαφώς εκήρυξε ο απόστολος Παύλος[7].

Γι' αυτό ας σπεύσουμε, ψυχή μου, να γνωρίσουμε τον εαυτό μας και να αποκτήσουμε φρόνηση, ταιριαστή στην φύση μας, χωρίς να βυθιστούμε στον ύπνο και την οκνηρία, λες και ταξιδεύουμε ξέγνοιαστοι στην γαληνεμένη θάλασσα. Για οδύνες και αγώνες προορίστηκες από τον Ύψιστο, να πολεμάς εχθρούς αοράτους· και σε αναμένει δόξα η τιμωρία ανάλογα με το αν πολεμάς με ανδρεία η αν βγαίνεις ηττημένος. Αν αποδειχθείς ανδρεία, θα κερδίσεις την αθανασία και ακόμη και τον ουρανό με όλους τους κατοίκους του, και θα είσαι αγαπημένο τέκνο του υψίστου Θεού γευόμενη την μεγάλη σοφία του Πατέρα σου. Τί ωραίες τιμές φυλάσσονται για σένα, ψυχή μου, αν νικήσεις! Αν έχεις σωφροσύνη, τότε μη σταματάς να τις επιδιώκεις. Αν όμως ηττηθείς, τότε σε περιμένουν φοβερά βάσανα και αρρώστιες και το αιώνιο πύρ[8] που καίει τους ασεβείς. Εκεί υπάρχει κλαυθμός και βρυγμός των οδόν-των[9], το φοβερό σκουλήκι που δαγκώνει ασταμάτητα[10]. Εκεί, στα έγκατα της κολάσεως, υπάρχει μόνο σκοτάδι ζοφερό και νύχτα ατελείωτη από την οποία δεν έχουν καμιά ελπίδα να βγούν όσοι καταδικαστούν σύμφωνα με την δίκαιη κρίση του Θεού.

Ποιός όμως, ψυχή μου, έχει ετοιμάσει για εσένα και το ένα και το άλλο; Δεν είναι Αυτός, του οποίου ένα νεύμα σείει όλη την γή ως τα θεμέλιά της και ταράσσει τις θάλασσες με ισχυρούς θυελλώδεις ανέμους; Ποιός κρατεί και περιφέρει τα πάντα στο χέρι του εκτός από τον Θεό; Αυτός με τις αγαθές και τις απαλές πνοές του Αγίου Πνεύματος και με τους απαίδευτους αποστόλους διασκόρπισε τους μαινομένους σαν θύελλα λόγους των ρητόρων και τα βλαβερά φιλοσοφικά διδάγματα τους. Αυτός διέλυσε σαν ιστό αράχνης την κακοποιό και ολέθρια δαιμονική ομορφιά που λατρευόταν ως τότε σε όλη την οικουμένη. Ο Βασιλέας

Χριστός, ο μόνος φοβερός και ισχυρός Θεός, πού έχει εξουσία ζωής και θανάτου, αυτός ξαφνικά εξανέμισε τον πυκνό και σκοτεινό καπνό της αθεΐας, βάζοντας στον νου των ανθρώπων τα διδάγματα της αληθινής θεολογίας και τα όντως μυστήρια. Αν όμως λόγω των αμαρτιών σου δεν υπακούσεις, άσωτη, στα αληθινά και θεία λόγια του Κυρίου σου, τότε ας πάρεις ως οδηγούς στην γνώση της αλήθειας ακόμη και τους θύραθεν σοφούς, οι οποίοι μιλούν για τα ίδια ζητήματα. Ουδείς θα σε μεμφθεί ακόμη κι αν χρησιμοποιήσεις καυτερό σκόρδο για να καθαρίσεις τον βαθύτερο πόνο του στομάχου, αρκεί η δράση του να μην είναι πολύ ισχυρή και να μην προκαλέσει τον θάνατο.

Κατάλαβε λοιπόν, αν ορθοφρονείς, τι εννοώ με τα λόγια μου. Μην σε παραπλανά ο ψυχοκτόνος όφης, ο οποίος διαβεβαιώνει πώς δεν θα κριθούν εκ των πράξεων τους οι άνθρωποι και πώς ο Κύριος δεν ενδιαφέρεται για τις αμαρτίες της νεότητάς σου και είναι αδύνατο να ζητήσει από όλους ανεξαιρέτως την αθωότητα. Αυτή, ψυχή μου, είναι σκέψη επικίνδυνη. Είναι η πλάνη του κακοβούλου όφews πού θέλει να σε κατεβάσει μαζί του στα βάθη της κολάσεως. Μην ακούς τις συμβουλές του, αλλά μείνε σταθερή και ακλόνητη στην πίστη σου και κράτησε τον θείο φόβο διώχνοντας κάθε απιστία από την καρδιά σου. Υπάρχει ο δίκαιος οφθαλμός πού βλέπει και ελέγχει τα πάντα[11], όπως διδάσκουν τα κείμενα των αρχαίων. Αν όμως κανένας άλλος αληθινός λόγος και κανένας νους δεν μπορούν να σε αναγκάσουν να περιμένεις την μέλλουσα Κρίση, τότε ας σε πείσει τουλάχιστον ο πολυμήχανος Οδυσσέας πού κατέβηκε στον Άδη και είδε στα Ηλύσια Πεδία τους δικαίους να φωτίζονται πάντοτε από ένα όμορφο φώς, ενώ τους άλλους να βασανίζονται χωρίς έλεος[12]. Ας σε πείσουν ο Μίνωας και ο Ραδάμανθους, οι μυθικοί αυτοί κριτές του Άδη[13], καθώς και τα πύρινα ποτάμια, ο Αχέροντας και ο Κωκυτός[14], στα οποία καταδικάζον-ταν όλοι οι παράνομοι για τις ατιμίες τους.

Σκέψου επίσης με σωφροσύνη, γιατί ο Κύριος σε στόλισε με θεία χαρίσματα, όπως την αθανασία, τον νού, το δώρο του λόγου, την σωφροσύνη και την ελευθερία της βουλήσεως, και σε απομακρύνει από το κακό με τον φόβο των βασάνων, αν δεν προόριζε για την ανδρεία σου βραβείο και στεφάνους, ενώ για την αμέλειά σου καταδίκη και βασάνους. Να ξέρεις ότι ακόμη και οι ίδιοι οι άνθρωποι δεν γράφουν απλώς τους νόμους τους και δεν ωθούν σε αγώνες και ένδοξες τιμές τους πολίτες, αλλά αποδίδουν, πράγματι, τιμή και δόξα σε όσους αγωνίζονται, ενώ τιμωρούν όσους ποδοπατούν τον νόμο. Αν οι άνθρωποι ενδιαφέρονται τόσο πολύ για την κατά κόσμον αλήθεια και την σοφία, τότε πώς πρέπει, ψυχή μου, να ενδιαφερόμαστε για όσα αναφέρονται στον Θεό; Αυτός είναι η μόνη αγαθότητα, σοφία και αλήθεια. Ο Ύψιστος είναι ισχυρός και δημιούργησε τα πάντα με την σοφία Του και κυβερνά με μέτρα πολύ δίκαια. Και εσένα, ψυχή μου, σε στόλισε περισσότερο από όλα τα δημιουργήματα πού υπάρχουν στην γή. Σε πλούτισε με

θεία χαρίσματα, για να μιμείσαι πάντοτε την θεία αγαθότητά Του, ακολουθώντας την ορθή λογική και τον νού. Να μισήσεις λοιπόν κάθε κακία και να τιμάς πάντοτε ψάλλοντας τον Δημιουργό σου ακολουθώντας Αυτόν στην ευθεία οδό. Αποκλείεται Αυτός να αφήσει χωρίς βραβείο την αρετή σου ούτε όμως και τις κακές πράξεις σου χωρίς τιμωρία.

Όπως είναι φυσικό στην φωτιά να ζεσταίνει και στο φως να λάμπει, έτσι είναι φυσικό και στον Θεό να ανταποδίδει στον καθένα ανάλογα με τις πράξεις του. Ας

υποθέσουμε, ψυχή μου, ότι στον Θεό υπάρχει η αγάπη, έστω και σε εκείνον τον βαθμό πού την έχουν και οι επίγειοι άρχοντες, πού δεν αδιαφορούν για τις παραβάσεις των υφισταμένων τους, αλλά τους τιμωρούν αλύπητα, ενώ τιμούν όσους μαθαίνουν ότι διάγουν καλή ζωή, έστω και αν είναι ξένοι. Και εσύ επαινείς τους επιγείους άρχοντες, όταν τιμωρούν το κακό και τιμούν την αρετή. Αρα, είναι δυνατό να θεωρείς ότι Αυτός, πού κατά την ουσία Του είναι η ίδια η αλήθεια, ο πλούτος της γενναιοδωρίας και η μόνη αγαθότητα, δεν χαίρεται για τις καλές και δίκαιες πράξεις και δεν τιμωρεί την κακία των υπερηφάνων; Αν έτσι σκέπτεσαι, τότε θα είσαι η πιο ανόητη από όλους τους ανθρώπους και δεν θα διαφέρεις καθόλου από τα άλογα ζώα.

Απόστρεψε λοιπόν την σκέψη σου από τέτοιους αισχρούς λογισμούς και υποτάξου στους νόμους της ευσεβείας. Επειδή έχεις απέναντί σου πολλούς αοράτους εχθρούς, να είσαι πάντοτε νηφάλια και να φυλάγεσαι από τις ολέθριες επιθέσεις τους, γνωρίζον-τας ότι η απόκτηση του Παραδείσου είναι ζήτημα ζωής η θανάτου. Διώξε από μέσα σου κάθε οκνηρία, γνωρίζοντας ότι έχεις ως μάρτυρα των έργων σου τον Χριστό, τον Θεό, ο οποίος από ψηλά σου απλώνει με φιλανθρωπία το ισχυρό Του χέρι, για να σε βοηθήσει. Να ξέρεις επίσης ότι και οι πανάγιες ουράνιες δυνάμεις σε βοηθούν πρόθυμα στα έργα σου εναντίον των τρομερών εχθρών, των ολέθριων δαιμόνων πού προσπαθούν ασταμάτητα να σου στερήσουν την αιώνια ζωή. Ψυχή μου, πόσο ωραίος, ευεργετικός και μεγάλος είναι ο άθλος των ιερών έργων σου! Ο αγώνας σου δεν αφορά απλά την εφήμερη ζωή η τον θάνατο. Στο τέλος η θα λάβεις με τιμή την θέση σου στον ουρανό η θα φυλακισθείς στα σκοτεινά τάρταρα και στα αιώνια βάσανα.

Διώξε λοιπόν από την καρδιά σου κάθε κενή σκέψη, για να σταθείς με θάρρος, οπλισμένη με εκείνα τα θεία όπλα, με τα οποία σε οπλίζει ο απόστολος Παύλος, ενθαρρύνοντάς σε στον αγώνα με τους αόρατους εχθρούς. Λάβε αντί για πανοπλία την αλάνθαστη πίστη, αντί για ασπίδα την ελπίδα, αντί για κράνος την ατελείωτη αγάπη προς τον Θεό[15], αντί για ξίφος τον λόγο Του, τον οποίο προσφέρουν σε εσένα τα ουράνια θεόπνευστα βιβλία, πού είναι γραμμένα με το πύρ του Αγίου Πνεύματος, του Παρακλήτου[16]. Πρόσ-θεσε σε αυτά την αγνή και αδιάλειπτη προσευχή, καθώς και το χαλινάρι στην μαινόμενη σάρκα πού είναι η λιτή τροφή. Να ξέρεις ότι ο Θεός αγαπά την αγνή προσευχή, πού πάντοτε εισακούεται. Είναι εκείνη πού ανάβει στην καρδιά την ιερή κατάνυξη χάρη στο καταλυτικό για τα πάθη κάρβουνο της ταπεινοφροσύνης. Ο νους ανεβάζει κατευθείαν αυτήν την προσευχή στην ουράνια πύλη. Και όταν την ανεβάσει εκεί, την αποθέτει μπροστά στους ουρανίους θρόνους. Η καρδιά μοιάζει, ψυχή μου, με εύηχη κιθάρα, ο νους με επιδέξιο καλλιτέχνη μουσικών ασμάτων, η γλώσσα με την πένα πού χτυπάει τις χορδές και τα εύηχα χείλη με τις ίδιες τις χορδές. Και εσύ, ικετεύοντας τον

φοβερό Κριτή, αν θέλεις να προσ-φέρεις στον Βασιλέα ευάρεστη ψαλμωδία και με αυτήν να Τον ευχαριστήσεις, πρόσεχε να ταιριάζουν όλα αυτά μεταξύ τους. Γι' αυτό, η γλώσσα και τα χείλη πρέπει να ψάλλουν αρμονικά πάν-τοτε θεϊκούς ψαλμούς στον Βασιλέα των όλων. Και η καρδιά να συμπράττει, παλλόμενη και φλεγόμενη ολόκληρη από την θεία φλόγα, οι δε οφθαλμοί με διαυγείς ποταμούς δακρύων να καθαρίζουν από το μίasma την γήινη φύση σου, ενώ ο νους πού μεταφέρεται στον ουρανό, αφού περάσει όλα τα άστρα, να προσπέσει στα πόδια του Βασιλέως των πάντων. Έτσι, ψυχή μου, θα φανείς ωραία και ευπρόσδεκτη θυσία στον Βασιλέα των πάντων.

Να μισήσεις την απληστία, η οποία είναι αιτία της καταστροφής της ψυχής. Να αγαπήσεις την απέριττη ενδυμασία, την λιτή τροφή και την ιερή αγρυπνία, την μητέρα της σωφροσύνης. Αγρυπνία εννοώ εκείνη, με την οποία η ψυχή φωτίζεται από την μελέτη βιβλίων και ευφραίνεται πολύ με την αγία προσευχή. Να συγκρατείς με γερό χαλινάρι την θρασεία γλώσσα, επιβάλλον-τάς της μέτρο και στην ομιλία και στην σιωπή, έτσι ώστε να λες μόνο αυτό πού εξυπηρετεί την δόξα του Θεού και δίνει πνευματική χάρη στους ακροατές. Πάνω από όλα αυτά όμως, να αγαπήσεις την σιωπή και να φοβάσαι την αμαρτωλή άβυσσο, προς την οποία σε τραβά η αχαλίνωτη γλώσσα σου. Να ασκείσαι συνεχώς στην ανάγνωση των θεοπνεύστων βιβλίων, για να αυξάνει πάντοτε μέσα σου η θεία αγάπη, την οποία θα αντλείς, ψυχή μου, άφθονα, αν κρατήσεις στην σκέψη σου τις ιερές διδασκαλίες τους και αν εκτελείς πάντοτε με κάθε επιμέλεια πράξεις προς δόξαν του Υψίστου και όχι προς δόξαν των επιγείων.

Βλέπω πώς είσαι φοβερά άρρωστη από κενοδοξία και φοβούμαι πολύ την ματαιοδοξία σου. Γιατί προσπαθείς με τόση μανία να αποκτήσεις την κενή ανθρώπινη δόξα και την κυνηγάς με όλους τους δυνατούς τρόπους; Τί όφελος, πές μου, ελπίζεις να αποκτήσεις από αυτήν στην παρούσα ζωή η στην μέλλουσα; Αντίθετα, αν σκεφθείς σοβαρά, θα βρεις ότι μέσα της κρύβεται η αιτία μεγάλων κακών. Η κενοδοξία γεννά φοβερές φιλονικίες και εχθρότητες στους ανθρώπους, τον ολέθριο φθόνο και τις κολακείες. Τα λόγια και οι πράξεις αυτών πού επιθυμούν να κολακεύουν τους πάντες είναι διαποτισμένα με δόλο. Αν όμως δεν καταφέρουν να φθάσουν στην δόξα, διαλύονται από την στενοχώρια της καρδιάς τους. Όταν μάλιστα δούν ότι την έφθασε κάποιος άλλος, τον φθονούν και τον εχθρεύονται με κάθε τρόπο και δεν παύουν την έχθρα τους μέχρι να του στερήσουν αυτήν την δόξα. Αν όμως δεν μπορούν να το καταφέρουν, στρέφονται σε κρυφές συκοφαντίες και σκέπτονται πλέον, πώς να στερήσουν από τον άλλο και αυτήν την ζωή. Η επιθυμία της δόξας πού δεν μπορούν να κατακτήσουν γεννά τον φθόνο και από τον φθόνο γεννιέται πλήθος από καταστροφικές συνέπειες. Τον φθόνο τον γεννά η φοβερή υπερηφάνεια, και μητέρα της είναι η περιφρόνηση των ιερών εντολών,

καθώς και η αφροσύνη πού γίνεται αιτία κάθε κακού γενικά και μπορεί να καταστρέψει ολόκληρους λαούς. Κατάλαβες λοιπόν για ποιά κακά γίνεται αιτία η κενοδοξία σου; Να την αποφεύγεις, ψυχή μου! Να επιδιώκεις ασταμάτητα με όλη την καρδιά σου την αιώνια δόξα, σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου.

Πηγή: Άπαντα Αγίου Μαξίμου Γραικού, Αγίου Μαξίμου Γραικού Λόγοι, Τόμος Α΄, Μετάφραση: Μάξιμος Τσμπένκο – Τιμόθεος Γκίμον, Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2011.

---

[1]. Ψαλμ. 81,6-7.

[2]. Ψαλμ. 48,21.

[3]. Μάρκ. 9,44.

[4]. Βλ. Ψαλμ. 62,6.

[5]. Βλ. Ψαλμ. 62,10-11.

[6]. Μαιονίδας καλείται ο γιός τού Μαίονος ή εκείνος πού γεννήθηκε στή Μαιονία (αρχαία Λυδία) τής Μικράς Ασίας.

[7]. Πρβλ. Εβρ. 12,14.

[8]. Πρβλ. Ματθ. 18,8. 25,41.

[9]. Πρβλ. Ματθ. 8,12. 13,42,50. 22,13. 24,51. 25,30. Λουκ. 13,28.

[10]. Πρβλ. Μάρκ. 9,48.

[11]. Πρβλ. Μενάνδρου, Γνώμαι μονόστιχοι, 179, έκδ. A. Meineke, *Fragmenta comicorum Graecorum*, Editio minor, Pars II, Berolini 1847, σ. 1047. «Έστι Δίκης οφθαλμός ος τά πάνθ' ορά».

[12]. Ομηρου, Οδύσσεια, λ. 1-331, 385-640.

[13]. Ο βασιλιάς τής Κρήτης Μίνως καί ο αντιπρόσωπός του στήν διοίκηση Ραδάμανθυς, επειδή άσκησαν στόν επίγειο βίο τους μέ υποδειγματικό τρόπο τήν

δικαιοσύνη, αξιώθηκαν μετά θάνατον νά γίνουν αρχιδικαστές τών νεκρών στόν Άδη. Πρβλ. Ομηρου, Οδύσσεια λ. 568-571.

[14]. Κατά τήν μυθολογία, στόν Άδη κυλούν μελαγχολικά τά νερά τους τρία ποτάμια, ο Αχέροντας (ποτάμι τών στεναγμών), η Στύξ (στυγερό ποτάμι) καί ο Κωκυτός (ποτάμι τών θρήνων). Κάποιοι μιλούν γιά ένα τέταρτο ποτάμι, τόν Πυριφλεγέθοντα, στήν κοίτη τού οποίου κυλούν φλόγες αντί γιά νερό. Βλ. Ν. Παπαχατζή, «Άδης», Εκδοτικής Αθηνών Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια 20 (1989), 303.

[15]. Πρβλ. Α΄ Κορ. 13,13.

[16]. Πρβλ. Εφ. 6,17.

<http://bit.ly/1aHqMCu>